

8. Nova maša

Ustanovitelj Opus Dei —
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

31. Okt. 2017

↗ Nazaj na kazalo

Dva tedna pred očetovo smrtjo je Jožefmarija zaprosil za prejem diakonata, ker ***se čuti poklicanega v duhovniški stan.***^[1] In kmalu zatem, v času smrti gospoda Joséja, je nadškofijski tajnik pripravil poizvedbo za svete redove, ki jo je kapiteljski vikar dne 5. decembra

poslal na Škofijo Calahorra - La Calzada. Tako logronjski župnik, Hilario Loza, kot vojaški duhovnik, Daniel Alfaro, in druge priče, so podali ustrezno mnenje o subdiakonovem vedenju in ugledu. Skladno s pooblastili je nato 20. decembra gospod Miguel de los Santos v cerkvi sv. Karla Jožefmariju podelil sveti red diakonata.^[2]___

Po vsej verjetnosti je prebil nekaj dni v Logroñu, preden se je vrnil v Semenišče sv. Karla, da bi prejel diakonat, kajti Paula Royo se spominja pripetljajev v zvezi z iskanjem stanovanja v Zaragozi, o katerih ji je dobre volje pripovedoval Jožefmarija.^[3]___ Družinska situacija je očitno govorila v prid selitvi. Ko bo čez nekaj mesecev posvečen v duhovnika, bo inkardiniran v Zaragozi; finančno bi bilo zanj nemogoče vzdrževati dve stanovanji, poleg tega pa je oddaljenost od njegovih domačih v novih

okoliščinah zanj postajala
nevzdržna.

Stanovanje, ki ga je začasno najel
Jožefmarija, je bilo v tretjem
nadstropju ozke in utesnjujoče
stavbe na Ulici Urrea. Od tam so se
nekaj tednov kasneje preselili v
skromno stanovanje na Ulici Rufas
11.^[4]—

Odnosi med gospo Dolores in
nekaterimi sorodniki njihove
družine, ki že prej niso bili ravno
pristrčni, so se po smrti gospoda
Joséja poslabšali ter postali hladni in
napeti. Do te nagle spremembe je
prišlo, ko so se Escrivájevi odločili
preseliti v Zaragozo. Ne gre se čuditi
odzivu gospoda Carlosa,
samovoljnega in domišljavega zaradi
svojega ugleda v cerkvenih krogih.
Ni ga bilo niti na pogrebu svojega
svaka v Logroñu, bil pa je silno
ogorčen, ko je izvedel, da bodo
Escrivájevi kmalu prišli v Zaragozo.

Kot pripoveduje eden izmed nečakov, Pascual Albás, so bratje gospe Dolores celo razmišljali, da bi ji nakazali majhno vsoto v obliki pokojnine, če bi ostala v Logroñu. Arhidiakon je tudi menil, da »bi Jožefmarija moral vsakršen drug študij opustiti, prejeti posvečenje in se ustaliti ter vzdrževati svojo mater, brata in sestro«, pravi Sixta Cermeño.^[5]

Morebiti je konec koncev šlo za vprašanje nečimrnosti ali posvetnega sramú na strani stricev, ko bi morali v družbi sobivati skupaj z obubožanimi sorodniki. Naposled so postali odnosi povsem zastrupljeni, ko je neki nečakinji po imenu Manolita, ki je živela pri arhidiakonu, uspelo strica in nečaka dokončno spreti.^[6] To se je zgodilo, ko je kmalu po preselitvi Escrivájevih v Zaragozo prišlo do hudega družinskega spora. Jožefmarija se je v spremstvu svoje sestre Carmen z

najboljšimi nameni odpravil na obisk k stricu Carlosu. Arhidiakon je nanju za dobrodošlico takoj stresel nekaj neprimernih in več kot grobih besed – besed, ki so se za dobrega poslušalca bolj ali manj glasile:

– Kaj za vruga ste prišli iskat v Zaragozo? Razglašat svojo revščino?

Carmen je, ne da bi mu namenila besedo, dejala bratu:

– Jožefmarija, pojdiva od tod, v tej hiši nisva dobrodošla.

Arhidiakon se ni ozrl nazaj niti se ni opravičil za žalitve, ki so bile enakovredne klofuti.^[7] Jožefmarija se ni pritoževal zaradi odnosa, ki ga je bil deležen. Ob več priložnostih se je skušal približati stricu Carlosu, vendar brez uspeha. Le ob žalostnih dogodkih vojne je arhidiakon pozabil na stare predsodke. V začetku štiridesetih let je šel nečak obiskat gospoda Carlosa v Zaragozo. »Ni

hotel, da bi mislili,« pravi nekdo, ki ga je spremljal, »da je gojil kakšno zamero.«^[8] Bil je zadovoljen z obiskom; ni se spremenil on, temveč stric. Jožefmarija je do brata svoje matere vselej gojil čustva izjemne naklonjenosti. Ko je prejel vest o smrti gospoda Carlosa, je svoji sestri Carmen in bratu Santiagu brž napisal nekaj kratkih vrstic, datiranih s 6. 1. 1948:

Izvedel sem za smrt g. Carlosa. Prosim vaju, da molita za njegovo dušo; glede na to, da je tako grdo ravnal z mamó in z nami, razumem, da smo še bolj obvezani moliti zanj. Če bosta tako storila, bo to všeč Bogu, našemu Gospodu, in jaz vama bom hvaležen.^[9]

(Ta novica pa je bila napačna. Njegov stric je umrl dve leti pozneje.)

* * *

Družina se je brez pritoževanja privadila novemu življenju. Sorodniki, ki jim je šlo bolje, jim niso ponudili nikakršne pomoči. Kmalu po tem, ko so se preselili na Ulico Rufas, se je pri njih nastanil neki nečak gospe Dolores, ki je delal v podružnici neke banke, kar je pomenilo določeno finančno olajšanje, saj je za stanovanje plačeval sto petdeset pezet mesečno.

[10]

Obveznosti, ki jih je imel kot nadzornik, in obredi v cerkvi sv. Karla, ki jih je vršil kot diakon, so Jožefmarija zadrževali zdoma. Diakonska služba je v globino njegove duše vtisnila neizbrisna čustva. S takšnim hrepenenjem je pričakoval tiste trenutke, tolikšna je bila njegova predanost Jezusu v najsvetejšem zakramentu, da so se mu ob dotiku svete hostije tresle roke in celo vse telo. Prvikrat se mu je to zgodilo, ko je moral nekoč pri

slovesnem izpostavljanju
Najsvetejšega namestiti hostijo v
monštranco. Tedaj je v svoji
notranjosti prosil Gospoda, naj se
nikdar ne navadi na stik z njim. Vse
do konca njegovega življenja je trajal
vtis tistega blaženega trenutka; in
leta 1974 je priznal, da se mu včasih
še vedno zatresejo roke kakor
prvikrat.^[11] Pri sv. Karlu je vernikom
delil obhajilo, med drugim tudi svoji
materi:

V tej hiši sv. Karla sem prejemal
duhovniško izobraževanje, je
povedal leta kasneje. Tukaj, ob tem
oltarju, sem se tresoč približal, da bi
vzel sveto hostijo in prvikrat dal
obhajilo svoji materi. Tega si ne
predstavljate ... prevzema me čustvo
za čustvom.^[12]

Ob sanjah o njegovem duhovništvu
so mu dnevi minevali počasi. Štel je
komaj triindvajset let, zato je moral
zaprostiti za papeški spregled zaradi

neizpolnjevanja kanonične starosti. Dne 20. februarja 1925 je iz Rima prejel pozitiven odgovor;^[13] in 4. marca na kapiteljskega vikarja naslovil prošnjo, v kateri je zapisal:

Da v želji prejeti sveti red
prezbiterata ob naslednjih kvatrah
petega postnega tedna, ker se čuti od
Boga poklicanega v duhovniški stan,
prosi vaše blagorodje, naj mu podeli
ustrezno odpustnico po predhodnih
zahtevah, določenih v svetih
kánonih.^[14]

Postopki so bili opravljeni skladno s
cerkvenopravnimi določili in z
določeno naglico, namreč tisto leto je
kvatrna sobota padla na 28. marec. V
zapisniku posvečenja najdemo
dokument s pregledom zadostnosti v
Kraljevem semenišču sv. Karla,
vikarjevo poizvedbo v Škofiji
Calahorra, javne oklice v Logroñu in
odgovor župnika pri sv. Jakobu, ki ga
dopolnjujejo štiri poročila pod

prisego, ki potrjujejo, da »je g. José María Escrivá Albás primeren za prejem tega, kar prosi«. Slednji dokument, datiran v Logroñu 23. marca, je bil nato poslan v Calahorro, od koder je bil po odobritvi odposlan nazaj v tajništvo zaragoške nadškofije.^[15]___

Na kvatarno soboto, 28. marca 1925, je bila v cerkvi sv. Karla slovesnost mašniškega posvečenja, pri kateri mu je prezbiterat podelil Miguel de los Santos Díaz Gómara.^[16]___

Novoposvečeni je z vsemi petimi čuti spremljal liturgično obredje: maziljenje rok, *treditio instrumentorum*, besede posvetitve ... Ob ganjenosti in zmedenosti spričo Gospodove dobrote so se mu težave, prestane od dne njegovega klica, zdele prav neznatne in zahvaljeval se je kakor rahločuten zaljubljenec.^[17]___

Pripravil je vse potrebno za svojo novo mašo. Ni je bilo mogoče

označiti kot slovesno; predvidena je bila tiha maša na ponedeljek petega postnega tedna, z vijoličastimi mašnimi oblačili, darovana pa za dušo njegovega očeta. Zaradi žalovanja je novomašnik spominske podobice poslal le nekaterim redkim osebam. Praznovanje naj bi potekalo v zasebnosti. Na hrbtni strani Marijinih podobic je bilo natisnjeno spominsko besedilo:

»Duhovnik

José María Escrivá y Albás

bo svojo prvo mašo daroval v sveti angelski kapeli Pilar v Zaragozi 30. marca 1925 ob pol enajstih dopoldne za dušo svojega očeta g. Joséja Escrivája Corzána, ki je zaspal v Gospodu 27. novembra 1924.

A. M. D. G.

Kot vabilo in spomin.«^[18]

Ni mu bilo lahko doseči, da so mu odstopili sveto kapelo; toda živo si je želel maševati tam, kamor je dnevno zahajal in kjer je klical svoj **Domina, ut sit!** Sicer pa je bila maša bolj boleča, kot bi si mašnik mogel predstavljati, četudi je spomin in okoliščine tega dogodka skril v prav preprost stavek: ***V sveti kapeli, pred peščico navzočih, sem brez hrupa daroval svojo prvo mašo.***^[19]

Njegov brat Santiago, ki je štel šest let, se spominja enostavnosti obreda in maloštevilne družbe: »Bila je tiha maša, pri kateri smo bili navzoči moja mati, moja sestra Carmen, jaz in nekaj drugih oseb.« Njegova sestrična, Sixta Cermeño, podaja nekoliko obsežnejše poročilo:

»Moj mož in jaz sva bila edina iz družine Albás, ki sva spremljala njegovo mater in bila navzoča pri tisti prvi maši [...].

Tam smo bili Jožefmarijeva mati – teta Lola –, njegova sestra, fant – ki je bil takrat star šest let –, midva – moj mož in jaz –, dve sosedi iz Barbastra s priimkom Cortés, ki sta bili tesni prijateljici njegove sestre Carmen – bili sta njene starosti – in še kdo, ki ga jaz nisem poznala: zdi se mi, da se spominjam dveh ali treh duhovnikov, in morda je bilo navzočih tudi nekaj prijateljev z univerze ali iz semenišča. Težko je reči, kajti znano je, da je tista pilarska kapela vedno polna ljudi.«^[20]

Ob odsotnosti duhovnikov iz družine gospe Dolores je skromno število navzočih dajalo vtis samote. »Njegovi strici Carlos, Vicente in Mariano Albás,« pripoveduje Amparo Castellón, »niso bili prisotni pri njegovi novi maši leta 1925, kjer sem bila navzoča in sem se zavedala, da je bil zelo sam.«^[21]

Rektor José López Sierra dodaja, da sta mu dva duhovnika, družinska prijatelja, bila za oltarna spremljevalca, in v patetični ganjenosti opisuje prizor v sveti kapeli: Mati je bila »vsa v solzah in na trenutke se je zdelo, da bo omedlela«, medtem ko smo klečé, »ne da bi trenili z očmi, vso mašo negibno zrlí svete kretnje tistega angela na zemlji«. ^[22]

Ganjenost gospe Dolores, ki je tistega jutra bolna vstala iz postelje, se je obnavljala ob misli na številne žrtve, ki sta jih ona in njen mož prestala, zato da bi doživela obred, ki mu je prisostvovala. Ta misel je morala prešiniti njeno tam navzočo nečakinjo Sixto Cermeño, ko se spominja, da »je bil poleg intimnosti trenutka prisoten pridih žalosti« in da je mati jokala, »morda zato, ker se je spominjala nedavne izgube svojega soproga«. ^[23]

Novi duhovnik je imel sinovsko željo, da bi bila njegova mati prva oseba, ki bi iz njegovih rok prejela eno izmed hostij, ki jih je on posvetil. Tega veselja mu ni bilo dano doživeti.

Neka gospa je gospo Dolores prehitela in pokleknila na klečalnik, ko je šel delit obhajilo, tako da je bil duhovnik primoran najprej obhajati to dobro ženo, da bi se izognil neprijetni situaciji.^[24] Po koncu maše je sledil poljub rok, običajne čestitke v zakristiji in slovo od skupinice navzočih. Od tiste prve maše je Jožefmarija ohranil priokus žrtve. Predstavljal si jo je kakor ***podobo bolečine, z materjo v žalni obleki.***

[25]

Ko na oltarju daruje sveto mašo, vrši duhovnik svojo liturgično službo na najbolj vzvišen način. Tam se žrtvuje ista žrtev, ki se je darovala na križu za odrešenje vsega človeštva.

Jožefmarija, osebno in dokončno poistoveten s Kristusom po

zakramentu svetega reda, je evharistično daritev napravil za središče svojega notranjega življenja. In tako kot je na predvečer svojega prvega obhajila kot spominek prejel boleče božanje v obliki opekline zaradi frizerjeve nepozornosti, tako se mu je tudi sedaj v spomin vtisnilo žrtvovanje pobožnega hrepenenja: da bi pri svoji prvi maši prej kot kogarkoli drugega obhajal svojo mater. Gospod ga je na jasen način bolj in bolj pritegoval h križu s temi drobnimi dokazi posebne ljubezni.

V stanovanje na Ulici Rufas so bili na kosilo povabljeni nečak gospe Dolores z ženo, obe sestrini prijateljici iz Barbastra in še kakšen družinski prijatelj. V skromni pogostitvi je bilo uboštvo združeno z dobrim okusom. Gospodinja je pripravila izvrstno riževo jed.^[26]___

Ko so pokósili, se je duhovnik umaknil v svojo sobo. Pravkar so mu

sporočili njegovo prvo imenovanje v cerkveni službi. Preletel je dogodke zadnjih mesecev in nedavnih udarcev tistega dne. Upravičeno je razmišljal, da je Gospod nadaljeval z že znanimi udarci kladiva: ***enkrat po žeblju in stokrat po podkvi.***

Neutolažljivo in ihté je sinovsko ugovarjal Gospodu: ***Kako ravnaš z mano, kako ravnaš z mano!***^[27]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

^[1] Jožefmarijeva prošnja
kapiteljskemu vikarju v Zaragozi se glasi: ***V želji prejeti sveti red diakonata ob prihodnjih kvatrah, ker izpolnjuje zahtevane pogoje in se čuti poklicanega v duhovniški stan, vas prosi, da mu podelite ustrezno odpustnico [...].***
Zaragoza, 11. november 1924

(*Zapisnik o posvečenju ob adventnih kvatrah 1924*; dokument v škofijskem arhivu v Zaragozi).

Z datumom 11. 11. 1924 je priloženo tudi potrdilo, ki ga je podpisal rektor semenišča, José López Sierra in na katerem piše: »Potrjujem: da je subdiakon José María Escrivá y Albás večkrat izvrševal red subdiakonata v cerkvi Duhovniškega semenišča sv. Karla« (*prav tam*). Med izjavami prič o vedenju kandidata je tudi izjava »g. Daniela Alfara, duhovnika, ki je, potem ko je izrazil pripravljenost govoriti resnico pod prisego,« bil zaslišan in je povedal, da »zelo dobro pozna g. Joséja M. Escrivája Albása, ker je bil z njim v stiku v Logroñu, ko je bil na počitnicah pri starših« (prim. *prav tam*).

[2] Prim. *Dodatek XI*.

[3] Pravi, da so se verjetno iz stanovanja izselili »v začetku leta 1925«, saj se ji zdi, da so bili za božič

1924 še v Logroñu (Paula Royo, AGP, RHF, T-05379, str. 3).

[4] José Romeo, AGP, RHF, T-03809, str. 3; Sixta Cermeño, AGP, RHF, T-02856, str. 2.

[5] Sixta Cermeño, AGP, RHF, T-02856, str. 1.

Ustanoviteljev bratranec piše: »Ko je moj stric umrl, ni zapustil praktično ničesar, saj je živel od svoje zaposlitve pri Garrigosi, v neki trgovini v Logroñu. Kolikor vem, so jim moji strici Carlos (kanonik v Zaragozi), Mariano (duhovnik, ki je bil med vojno ustreljen v Barbastru), Vicente (beneficiat v Burgosu) in Florencio Albás nameravali nakazati določeno vsoto denarja, če bi ostali v Logroñu. Ne vem, zakaj [...] so bili strici nejevoljni, ko so se odločili preseliti v Zaragozo k Jožefmariju, in jim niso namenili nikakršne pomoči« (Ángel Camo, AGP, RHF, T-02846, str. 3). »Nekateri izmed

stricev so se oddaljili od njih, da jim ne bi bilo treba pomagati,« pojasnjuje neki drugi Jožefmarijev bratranec (prim. Pascual Albás, AGP, RHF, T-02848, str. 2).

Jožefmarija »je do svojega strica Carlosa Albása vedno gojil čustva razumevanja in krščanske ljubezni« (Francisco Botella, *Sum.* 5617).

Msgr. Javier Echevarría nam razloži, da »je g. Carlos, ki je bil samovoljen človek, hotel, da bi njegov nečak sledil okvirom, ki si jih je on zamislil, vendar tega ni dosegel« (Javier Echevarría, *Sum.* 1897).

^[6] Prim. Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, *Sum.* 7322.

Francisco Moreno poroča, da je Jožefmarija »pri svojem stricu naletel na močan prezir in hladnost do njega in njegove družine, kar je še posebej spodbujala nečakinja, njegova

sestrična« (Francisco Moreno Monforte, AGP, RHF, T-02865, str. 6).

Mogoče se je ta nečakinja po imenu Manolita bala, da bi izgubila vpliv nad stricem. Najverjetnejše mnenje je, da je šlo za navadno govoričenje.

^[7] Álvaro del Portillo, *Sum.* 187; Javier Echevarría, *Sum.* 1897.

^[8] Prim. Javier de Ayala, AGP, RHF, T-15712, str. 4. Ko je grozila nevarnost, da država ukine prispevek za bogočastje in duhovščino, je Jožefmarija dne 17. oktobra 1931 zapisal: ***Povedal sem mami, bratu in sestri, da če kanoniku arhidiakonu v Zaragozi in njegovemu bratu odvzamejo plačo, jima bom prijazno pisal in jima resnično ponudil svojo pomoč. Treba je z dobrim vračati húdo*** (Zapiski, št. 336; prim. tudi Álvaro del Portillo, *Sum.* 188; in Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, *Sum.* 7322).

[9] — P 1325, 6. 1. 1948; prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 188. Carlos Albás je v resnici umrl dve leti pozneje, 1. februarja 1950 (prim. AGP, RHF D-15243).

[10] — Ángel Camo, AGP, RHF, T-02846, str. 2.

[11] — Novembra 1970 je ustanovitelj pripovedoval, kako so se mu nekega dne med mašo pri umivanju rok le-te zatresle, ko je pomislil, da se bo kmalu dotaknil posvečene hostije. Spomnil se je trenutka, ko se je prvič dotaknil Gospoda pri izpostavljanju Najsvetejšega in iz globine so privrele besede zaljubljenca: ***Gospod, naj se ne navadim biti blizu Tebe; naj te imam rad kakor tistikrat, ko sem se Te dotaknil in se pri tem tresel od vere in ljubezni*** (prim. *Artículos del Postulador*, št. 355; Umberto Farri, *Sum.* 3337). Prim. tudi: Ernesto

Juliá, *Sum.* 4184; Joaquín Alonso, *Sum.* 4597.

[12] Florencio Sánchez Bella, AGP, RHF, T-08250, str. 2.

[13] Prim. dokument, ki ga je izdala *Sacra Congregatio De Sacramentis* dne 20. februarja 1925, protokol št. 871 (vključen v zapisnik o prezbiteratu: prim. AGP, RHF, D-03263).

Vsebina prošnje je bila spregled za deset mesecev. Odgovor Svete kongregacije je podelitev prepušchal ordinariju *ut pro suo arbitrio et conscientia dispensationem largiatur* (prim. *prav tam*).

[14] Prim. Zapisnik o prezbiteratu, postne kvatre 1925; škofijski arhiv v Zaragozi.

Prošnja za »odpustnico« je naslovljena na kapiteljskega vikarja,

ker je nadškofija še vedno v stanju *sede vacante*.

Omenjeni zapisnik z dne 4. 3. 1925 vključuje: potrdilo, ki ga je podpisal rektor, José López Sierra, z izjavo, da »je diakon g. José María Escrivá y Albás vzorno izvrševal svojo službo v cerkvi sv. Karla«; in še eno, podpisano s strani kandidata, v katerem izjavlja, da ***je, odkar je dne 20. decembra 1924 prejel sveti red diakonata, ves čas izključno bival samo v Semenišču sv. Frančiška Pavelskega v Zaragozi.***

Z datumom 5. 3. je zapisniku priloženo še eno potrdilo, kandidatovo rokopisno besedilo, vendar podpisano s strani Joséja Lópeza Sierre, ki izjavlja, da je nadzornik, »od zadnje posvetitve prejemal svete zakramente z dolžno pogostostjo in dnevno hodil k obhajilu, kot je kandidatu za duhovništvo primerno.«

^[15] Prim. *prav tam*.

^[16] Prim. *Dodatek XI*.

^[17] Prim. Javier Echevarría, *Sum*. 1903; Francisco Botella, PM, l. 211; José Luis Múzquiz, PM, l. 351v.

Vse svoje življenje je molil za diakone, ki so skupaj z njim prejeli prezbiterat (prim. Javier Echevarría, *Sum*. 1904); neka druga priča izjavlja: »Bil je posebej navezan na sošolce iz Semenišča sv. Frančiška Pavelskega. Leta 1975 je njegova generacija praznovala zlato mašo in spominjali so se ga zares ljubeznivo; božji služabnik mi je naročil, naj se v njegovem imenu pridružim slovesnosti in naj jim izkažem kakšno pozornost« (Florencio Sánchez Bella, *Sum*. 7480).

Ko ga je nekdo nekoč povprašal po njegovih spominih na tisti dan, mu je odgovoril: ***Glej, sin moj, ne spominjam se ničesar, kar bi vam***

lahko zdajle povedal. Vendar ne bi govoril resnice, če ne bi dejal, da se zelo dobro spominjam tistih trenutkov, mislim, da prav vsega (navaja Álvaro del Portillo, PR, str. 283).

^[18] Spominska podobica; prim. AGP, RHF, D-15285.

O družinskem značaju tega praznovanja: José López Sierra, AGP, RHF, D-03306; Martín Sambeat, AGP, RHF, T-03242, str. 3.

^[19] »Recuerdos del Pilar«, *op. cit.*, str. 67.

^[20] Santiago Escrivá de Balaguer y Albás, *Sum.* 7322; Sixta Cermeño, AGP, RHF, T-02856, str. 1; v zvezi s preostalimi navzočimi, z družino profesorja Moneve, prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 194.

^[21] Amparo Castellón, AGP, RHF, D-15285, str. 1.

[22] José López Sierra, AGP, RHF, D-03306.

[23] Sixta Cermeño, AGP, RHF, T-02856, str. 2.

[24] Álvaro del Portillo, *Sum.* 194; Javier Echevarría, *Sum.* 1905; Umberto Farri, PR, str. 29.

[25] Encarnación Ortega, PM, l. 32v.

[26] Sixta Cermeño, AGP, RHF, T-02856, str. 2.

[27] Manuel Botas Cuervo, AGP, RHF, T-08253, str. 59.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

sl-si/article/8-nova-masa/ (11. Mar.
2026)